

ситуації, надзвичайні ситуації, різні, у т. ч. діаметрально протилежні економічні інтереси України та інших держав, обмежувальні та протекціоністські дії як держав, так і окремих фінансових груп та ін. Завжди існує можливість негативного впливу на стан митної безпеки, тобто створюються ризикові ситуації, які сприяють появі намірів переміщення товарів і транспортних засобів на територію держави у вигляді дій економічного та митного шахрайства. Митний ризик розглядається як кількісна величина митного виклику у вигляді визначеної оцінки чи ймовірності реалізації діючої або потенційної загрози митній безпеці з погляду усвідомленої можливості виникнення митної шкоди, при цьому ймовірність реалізації загрози повинна збалансовано розраховуватися на підставі комплексної оцінки показників ймовірності реалізації конкретної загрози як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі [5, с. 3–7].

Список використаних джерел:

1. Панько Т. Випуск 17.// Особливості митно-тарифного захисту в умовах асоціації України з ЄС, квітень 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/10622/1/%D0%BD__2016.pdf. – С. 126–128.
2. Білич Н. «Фіскальна політика України в умовах євроінтеграційних процесів» // Співробіт-ництво України та ЄС у митній сфері, – квітень 2016. [Елек- тронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/10622/1/%D0%BD__2016.pdf. – С. 20–22.
3. Основи митної справи в Україні: навч. посіб. / за ред. П.В. Пашка.
4. Пашко П.В., Пісной П.Я. Митна безпека України // Вісник НАДУ при Президентові України. – 2012. – № 2. – С. 138–143
5. Пашко П., Демченко В., Павлюк В. Заходи митно-тарифного регулювання як складова реалізації митної політики України. – Вісник АМСУ. – 2014. – № 4 (28). – С. 3–7.

Маркова Є.М.

студентка,

Науковий керівник: Архієреєв С.І.

доктор економічних наук, професор,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ТАРИФНІ КВОТИ ДЛЯ УКРАЇНИ В РАМКАХ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Співпраця з європейськими підприємцями та виведення власних товарів на ринок ЄС є одним із пріоритетних напрямків розвитку зовнішньої торгівлі України. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, підписання якої відбулося поетапно у березні та червні 2014 року, стала одним із найбільших кроків до реалізації такого курсу. Одним з важливих для української економіки досягнень внаслідок підписання стало тимчасове застосування з 1 січня 2016 року Глави IV Угоди в частині створення

поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВ ЗВТ), що дозволяє українським підприємцям стати частиною бізнес-спільноти держав-членів ЄС.

Однак протягом усього періоду співпраці України та ЄС у сфері торгівлі гостро поставало питання щодо шляхів впровадження тарифних квот – дворівневих митних тарифів, за яких визначена кількість товарів може бути імпортована за пільговою ставкою мита (нульовою або зниженою) протягом певного періоду («ставка мита в межах квоти»). Така ставка може бути встановлена або нульовою, або значно нижчого рівня, ніж існуюча [1, с. 51].

Використання систем нетарифного регулювання є невід'ємною складовою торгівельних відносин України та ЄС.

Відповідно до положень Угоди про асоціацію, що є чинними з 1 січня 2016 року, діє система квот, передбачених Угодою за положеннями про Зону вільної торгівлі (ЗВТ). Статтями Угоди визначено тарифні квоти в основному для тих «чутливих» товарів, у виробництві яких задіяно аграрний сектор. Зі сторони ЄС – це квоти для 36 груп українських товарів, перелік яких знаходиться у Додатку І-А, Доповненні А до Угоди (яловичина, свинина, м'ясо птиці, молоко, вершки, йогурти, зернові, мед, цукор, крохмаль, гриби, часник, виноградний і яблучний соки, яйця та альбуміни тощо); за 4 типами продукції встановлено додаткові обсяги. Зі сторони України у Додатку І-А, Доповненні В визначено 3 групи товарів, на які розповсюджуватиметься дія тарифних квот (м'ясо свинини; птиці й напівфабрикати з м'яса птиці, цукор) та передбачено додаткові обсяги ще для двох. Згідно мов впровадження ЗВТ між Україною та країнами-членами ЄС, такі тарифні квоти підлягають поступовому збільшенню одноразово протягом 5 років (в середньому, на 10% щороку) відповідно до графіків, встановлених у Додатках до Угоди (ст. 29 Угоди про асоціацію України та ЄС). Дія тарифних квот буде розповсюджена на ряд визначених українських аграрних і харчових товарів, перелік яких також встановлено в положеннях Додатків до Угоди [2].

Правила адміністрування встановлених тарифних квот визначається положеннями ст. 3 Регламенту ЄС № 374/2014, а власне процес адміністрування здійснюватиметься відповідно до статей 308a, 308b і 308c Регламенту (ЄС) № 2454/93 та ст. 184 Регламенту (ЄС) № 1308/2013. Основними принципами такого адміністрування, відповідно до документів, є система «перший прийшов – перший обслуговується» (first come, first served) та ліцензування [3].

Для продуктів, виготовлених шляхом переробки, та продуктів рослинництва (крім зернових) квоти виділяють за принципом «перший прийшов – першим обслуговується». За такої системи експортер спершу має доставити товар, сертифікат якості на нього до митниці; а вже після перетину товаром кордону із загального обсягу наданої Україні квоти вираховується вага експортованого продукту.

Поставки на ринок ЄС продукції тваринного виробництва та зернових, імпорт яких до ЄС регулюється дуже ретельно, проходить за принципом ліцензування. Така система діятиме для продажу м'яса птиці та напівфабрикатів з такого м'яса, молока, вершків, йогуртів, пшениці, яєць, свинини тощо. Для торгівлі вищезазначеними товарами, держава-член ЄС, що

імпортуватиме продукцію, здійснює запит до Генерального директорату Європейської комісії «Аграрні питання та розвиток сільської місцевості». Однак час на резервування необхідного обсягу квоти є обмеженим [3].

Таблиця 1

**Перелік деяких товарів, що підлягають квотуванню
за принципом “first come, first served”**

Продукція	Тарифний код	Обсяг квоти (тонн/рік)	Обсяг квоти на 2017 рік (тонн/рік)
Мед	0409 00 (00)	5 000 з поступовим збільшенням кожні 5 р. до 6 000	5200
Часник	0703 20 (00)	500	500
Ячмінна крупа та борошно; зерно зернові злаки	1103 19 (30–90) 1103 20 (90) та ін.	6 300 з поступовим збільшенням кожні 5 р. до 7 800	6 600
Оброблені томати	2002 10 (10–90) 2002 90 (11–19–31–39–91–99)	10 000	10 000
Виноградний та яблучний соки	2009 61 (90) 2009 69 (11–71–79–90) та ін.	10 000 з поступовим збільшенням кожні 5 р. до 20 000	12 000

Розроблено автором за даними: [2]

Таблиця 2

**Перелік деяких товарів, що підлягають квотуванню
за принципом ліцензування**

Продукція	Тарифний код	Обсяг (тонн/рік)	Обсяг станом на 2017 рік (тонн/рік)
Яловичина	0201 10 (00) та ін.	12 000	12 000
Свинина	0203 11 (10) та ін.	20 000	20 000
М'ясо птиці та напівфабрикати з такого м'яса	0207 11 (30–90) 0207 12 (10–90) та ін.	16 000 з поступовим збільшенням кожні 5 років до 20 000	16 800 + 20 000 (для кодів 0207 12 (10–90))
Молоко, вершки та йогурти	0401 10 (10–90) 0402 91 (10–30–51–59–91–99) та ін.	8 000 з поступовим збільшенням кожні 5 р. до 10 000	8 400
Яйця та альбуміни	0407 00 (30) 0408 91 (80) та ін.	1 500 з поступовим збільшенням кожні 5 років до 3 000	1 800 + 3 000 (для коду 0407 00 (30))
Пшениця м'яка, пшеничне борошно та гранули	1001 90 (99) 1101 00 (15–90) та ін.	950 000 з поступовим збільшенням кожні 5 р. до 1 000 000	960 000
Цукор	1701 11 (10–90) 1701 12 (10–90) та ін.	30 000 з поступовим збільшенням кожні 5 р. до 40 000	32 000

Розроблено автором за даними: [2]

Підсумовуючи, можна зазначити, що Зона вільної торгівлі стала рушійною силою у процесі євроінтеграції, а також відкрила значні можливості для українського бізнесу. За даними Державної служби статистики України за січень-жовтень 2017 року, обсяг експорту українських товарів до країн ЄС становить 40,2% від загального обсягу експорту, та збільшився порівняно з 2016 роком на 29,1%. Імпорт товарів із держав-членів ЄС становить 42,2% від загального обсягу, та збільшився протягом 2016 року на 22,8% [4].

Впровадження тарифних квот положеннями Угоди про асоціацію стало важливим поштовхом до розвитку економічної співпраці суб'єктів – відкриття європейського ринку для українських підприємців, сприяння зростанню конкурентоспроможності українських товарів тощо. Однак така система преференцій має і певні недоліки. Одними з них є недостатній обсяг тарифних квот ЄС для аграрного сектора, експорт якого є важливим пунктом в зовнішніх економічних відносинах України та ЄС. Вирішення такої проблеми на державному рівні є практично неможливим, оскільки питання розширення тарифних квот залежить від рішення інституцій ЄС, регламентується положеннями Угоди про асоціацію, та є не вигідним власне для держав-членів ЄС через захист свого внутрішнього ринку [5]. Задля впливу на обсяг квот в рамках ЗВТ уряд України може сприяти розробці та впровадженню таких заходів: вдосконалення роботи митних підрозділів, спрощення процедур ліцензування, реформування систем ринкового нагляду, органів контролю за безпекою продукції тощо [1, с. 54]. Важливим є також і проведення фундаментальних змін у процесах функціонування економіки України.

Список використаних джерел:

1. Панасейко І. М., Губа М. О. (2017). Проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах дії зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. *Бізнес Інформ*, № 2, 50–54.
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Документ 984_a11, ратифікація від 16.09.2014. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. (2017). FAQ з питань функціонування вільної торгівлі між Україною та ЄС. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/>
4. Державна служба статистики України. (2017). Соціально-економічне становище України за січень – жовтень 2017 року. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Бабич А. (2014) Общий обзор для бизнеса: что изменится в законодательстве в связи с ассоциацией с ЕС. *Юрист и Закон: Аналитическое издание*, № 26. – Режим доступу: <http://vkr.ua>